Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерстерство освіти і науки, молоді і спорту України

Національний університет водного господарства та природокористування

Кафедра політології, соціології і права

036-112

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Господарське право» для студентів НУВГП денної форми навчання

Затверджено
науково – методичною радою
Протокол №_____
від «____»_____ 2013

Рівне – 2013

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Господарське право» для студентів НУВГП денної форми навчання./Дробуш І.В., Рівне: НУВГП, 2013. – 55 с.

Упорядник:

І.В. Дробуш, кандидат юридичних наук, доцент кафедри політології, соціології та права

Відповідальний за випуск:

Ткаченко Г.І., кандидат політичних наук, доцент, завідувач кафедри політології, соціології і права

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Зміст

Вступ……3
Тематичний план практичних занять та їх зміст, завдання для самостійної роботи……..4
Рекомендована література……52

©Дробуш І. В., 2 013
© НУВГП, 2013

Національний університет
водного господарства
та природокористування

ВСТУП

Україна, прагнучи відповідати статусу правової демократичної держави та маючи за мету запровадити правове регулювання всіх видів господарської діяльності, а саме: зовнішню торгівлю, внутрішню торгівлю, зовнішньоекономічну діяльність, економічне, науково-технічне співробітництво, інноваційну діяльність, спеціалізацію та кооперацію в галузі виробництва, економічні зв'язки в галузі будівництва, транспорту, страхових, розрахункових, кредитних та інших банківських операцій, надання різноманітних послуг, прийняла ряд законів, що регулюють зазначені види діяльності.

Крім того, виникнення нових видів господарської діяльності зумовило появу зовсім нових видів договорів, що супроводжують господарську діяльність. Так, з'явилися договір фінансового лізингу, оперативного лізингу, міжнародного лізингу, факторингу, франчайзингу, агентський договір, біржовий контракт, концесійний договір, ліцензійний договір. З метою врахування нових господарських правовідносин, що виникли за час незалежності України, та вдосконалення чинного законодавства України 16 січня 2003 року були прийнятий Господарський кодекс України та Цивільний кодекс України, які набули чинності 1 січня 2004 року.

Зміст навчальної дисципліни "Господарське право" складається із знань про господарську діяльність, правосуб'єктність господарюючих суб'єктів, джерела господарського права, про правовий режим майна в господарському обігу, про особливості регулювання певних видів господарської діяльності. Дисципліна "Господарське право" складається з двох частин: загальної та особливої.

Під час вивчення загальної частини "Господарського права" необхідно звернути увагу на співвідношення господарського права з іншими галузями права (конституційне, цивільне, трудове, цивільно-процесуальне, кримінальне право тощо), на загальні положення здійснення господарської діяльності, на поняття господарюючого суб'єкта, на підстави виникнення господарських відносин і т. д.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

При вивченні особливої частини "Господарського права" слід звернути увагу на особливості правового регулювання певних видів господарської діяльності, а саме: підприємницької (комерційної) та непідприємницької (некомерційної), торгівельної діяльності, діяльності при перевезеннях, страхової, банківської, зовнішньоекономічної діяльності.

Методичні вказівки розроблено із врахуванням останніх розробок та наукових здобутків вчених у галузі цивільного, господарського, господарсько - процесуального, цивільного процесуального, адміністративного, кримінального права: зміни та доповнення, які були внесені в законодавство України.

Мета навчальної дисципліни:

- сприяти одержанню студентами основоположних знань з дисципліни "Господарське право";
- забезпечити правову підготовку, спрямовану на формування інтелектуального потенціалу висококваліфікованих працівників, що володіють основами теоретичних знань в галузі господарського права, необхідних для їх майбутньої трудової діяльності тощо.

Вимоги до знань та умінь студентів

Студент повинен знати:

- становлення господарського законодавства України;
- сучасні тенденції державного регулювання господарських правовідносин;
- сутність правових категорій господарського права;
- зміст правових інститутів господарського права й об'єктивні закономірності їх розвитку;
- порядок застосування норм господарсько-процесуального законодавства.

Студент повинен уміти:

- орієнтуватися в особливостях правового регулювання господарської діяльності;
- своєчасно визначати проблеми правового регулювання господарсько-договірних відносин і, керуючись нормами діючого законодавства України, вирішувати питання захисту прав суб'єктів господарювання;
- тлумачити чинне господарське законодавство та

Національний університет
водного господарства
та природокористування

правильно застосовувати його при вирішенні практичних завдань, аргументуючи власну точку зору щодо прийнятого рішення;

- захищати свої права та представляти інтереси суб'єктів господарювання при вирішенні спорів у господарських судах. Дисципліна "Господарське право" передбачає вивчення студентами основних правових інститутів господарської діяльності, спираючись на вже одержані знання з теорії держави і права, конституційного права, цивільного та цивільно-процесуального права тощо.

Більш глибоке опанування матеріалом забезпечить ознайомлення з нормативними актами з зазначеної дисципліни, що пропонуються до кожної теми, а також з рекомендованою додатковою літературою.

Модуль 1. СУБ'ЄКТИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРАВОВІДНОСИН

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Тема 1. ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО: ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, МЕТОДИ, ПРИНЦИПИ, ЗАВДАНІЇ ТА СИСТЕМА. ПОНЯТТЯ І ВИДИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРАВОВІДНОСИН

Практичне заняття 1.
Поняття господарського права, його предмет.
Метод господарського права.
Завдання та система господарського права.
Наука господарського права: її предмет, система та основні категорії.
Принципи господарського права.
Поняття і види господарських правовідносин.

Методичні рекомендації:
Для кращого засвоєння теми необхідно звернути увагу на вивчення таких питань:
Поняття господарського права як галузі права. Предмет регулювання господарського права. Поняття господарської діяльності, її види (комерційна та некомерційна, підприємницька

Національний університет
водного господарства
та природокористування

та непідприємницька). Законодавче визначення господарської діяльності. Методи господарського права: поняття, види (метод автономних рішень, метод власних приписів та метод рекомендацій).

Система дисципліни «Ггосподарського права»: загальна та особлива частина.

Наука господарського права: її предмет та система. Основні правові категорії і поняття господарського права. Проблема понятійного апарату та понятійних рядів. Генеральний чи загальний понятійний ряд: право на здійснення господарської діяльності, право на здійснення підприємницької діяльності, підприємець, ринок, державне регулювання, господарювання, господарська діяльність, право власності. Спеціальний понятійний ряд: господарюючий суб'єкт, його структура і компетенція, держава і його органи, правовий режим майна. Функціональний понятійний ряд: інвестування, фінансування, кредитування, облік, звітність, інновація, ціноутворення та цінове регулювання, відповідальність.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Принципи господарського права і їх значення для регулювання господарської діяльності, конституційні та галузеві принципи господарського права: забезпечення економічної багатоманітності та рівний захист державою усіх суб'єктів господарювання; свобода підприємницької діяльності у межах, визначених законом; вільний рух капіталів, товарів та послуг на території України; обмеження державного регулювання економічних процесів у зв'язку з необхідністю забезпечення соціальної спрямованості економіки, добросовісної конкуренції у підприємництві, екологічного захисту населення, захисту прав споживачів та безпеки суспільства і держави; захист національного товаровиробника; заборона незаконного втручання органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у господарські відносини.

Поняття ознаки і зміст господарських правовідносин. Критерії класифікації і види правовідносин в сфері господарювання. Речові та зобов'язальні правовідносини. Абсолютні, відносні та абсолютно-відносні правовідносини в сфері господарювання.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Господарсько-управлінські та оперативні правовідносини. Підстави виникнення господарських правовідносин.

Самостійна робота (викласти письмово):
Оберіть конкретний вид господарських правовідносин та визначте: його вид, ознаки, групу, структурні елементи.
Визначте ст. ГКУ, в яких закріплюються методи та принципи господарського права

Список рекомендованих джерел [1;2;3; додаткова 7;10;21;22]

Практичні завдання :
Задача № 1.
В державну податкову інспекцію поступила скарга від групи активістів політичної партії «Х» про те, що керівництво цієї політичної партії на протязі року п’ять разів скликало позачергові конференції членів політичної партії. Згідно з висновком ревізійної комісії для цілей проведення конференцій керівництвом кожного разу закуповувалися великі партії імпортних меблів, оргтехніки, іншого майна. Після проведення конференцій, вказане майно (як те що було в користуванні, так і те, яке не було в користуванні) реалізовувалося по ринковим цінам, або здавалося в оренду суб’єктам господарювання та фізичним особам. Чи правомірні дії політичної партії “Х”?
Задача № 2.
Студент У. Харківського н-го інституту на літніх канікулах по туристичній путівці побував на відпочинку в Анталії. Під час перебування на відпочинку з метою окупити свою поїздку він закупив 30 комп'ютерів Notebook і ввіз їх на митну територію України. Під час проведення митних процедур, працівник митниці заявив, що У. повинен сплатити податки (ПДВ), ввізне мито, та митний збір як суб'єкт підприємницької діяльності. У не погодився з вимогами представників митниці, але з метою швидшого проведення митних процедур та реалізації свого товару сплатив платежі, які від нього вимагали, з подальшим наміром оскаржити дії митних органів в суді. З метою реалізації свого товару У. розмістив об'яви в місцевих газетах. При продажі

Національний університет
водного господарства
та природокористування

чергового комп'ютера виявилося, що покупцями були працівники податкової міліції, які описали та вилучили решту товару, звинувачуючи У. в здійснені підприємницької діяльності без державної реєстрації, ухиленні від сплати податків. Надайте кваліфікацію діям студента У.

Задача № 3.

Сесія Н. Районної ради Сумської області прийняла рішення про надання гарантії ВАТ Комерційний банк "БП" по зобов'язанням обласної асоціації сільськогосподарських товаровиробників щодо своєчасного та повного повернення довгострокового кредиту та відсотків за його користування за договором кредиту від 1. 04. 2013 року. Начальником відділу сільського господарства та продовольства Н-ї районної державної адміністрації укладений договір поруки.

У зв'язку з систематичною несплатою відсотків та чергових платежів по поверненню кредиту позичальником, ВАТ КБ "БП" звернулося з позовом до асоціації сільськогосподарських товаровиробників та поручителя про розірвання договору кредиту від 1.04.2013 р., дострокового повернення кредиту, відсотків за його користування та сплати неустойки за прострочку платежів, мотивуючи тим, що позичальник фактично припинив свою діяльність.

Н. районна державна адміністрація Сумської області подала зустрічний позов про визнання договору поруки недійсним. Як повинно бути вирішено справу?

Задача № 4.

Приватний підприємець К. організував склад-магазин будівельних матеріалів. Уклав дилерську угоду з А-м цементним заводом. В продовж 1 –го року сторони дилерської угоди виконували свої зобов'язання належним чином.

Підприємець К. отримав від Д-ї сільської ради в користування присадибну земельну ділянку для індивідуального житлового будівництва. При будівництві стін свого будинку К. замітив , що цемент, придбаний по договору купівлі продажу в кількості 3 тонн (60 мішків) в А-го цементного заводу неякісний, на паперових мішках відсутня маркіровка про те, що цемент марки 400, відсутня інструкція про порядок застосування.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

У зв'язку з вищенаведеним, підприємець К. звернувся до господарського суду Харківської області про розірвання договору купівлі продажу цементу, відшкодування збитків та моральної шкоди, яка завдана йому як споживачу.

Самостійне вивчення теми

Тема 2. ГОСПОДАРСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Законспектувати та розглянути такі питання:
Поняття господарського законодавства та його особливості.
Види господарсько-правових норм.
Система господарського законодавства.
Основні напрямки удосконалення господарського законодавства.
Роль господарської практики в удосконаленні господарського законодавства.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Методичні рекомендації:
Для кращого засвоєння теми необхідно звернути увагу на вивчення таких питань:
Поняття джерел господарського права, їх види.
Конституційні основи господарського права.
Господарський кодекс України.
Галузеве регулювання господарського права. Комплексні нормативно-правові акти. Господарсько-правові норми в Цивільному кодексі України. Закони, що регулюють окремі види діяльності та вимоги, що ставляться при здійсненні господарської діяльності.
Місце і межі відомчого регулювання господарської діяльності.
Міжнародно-правові акти в системі регулювання господарської діяльності, звичаї ділового обігу.
Система господарського законодавства

Самостійна робота (виконати письмово)
1. Складіть таблицю джерел господарського законодавства, в залежності від юридичної чинності нормативно-правового акту. В таблиці зазначте: назву, орган, що приймає, вплив на правове

Національний університет
водного господарства
та природокористування
регулювання правовідносин, приклад конкретного нормативно-правового акту.
2. Дайте характеристику звичаїв ділового обігу та наведіть приклади.
Перевірка самостійного вивчення та опрацювання теми буде здійснюватися на семінарському занятті № 2.

Список рекомендованих джерел [1;2;3; 6; допоміжна11; 18; 19;21;22]

Практичне заняття 2
Тема 3. ПРАВОВІ ЗАСОБИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ
Участь держави, органів державної влади, органів місцевого самоврядування в господарській діяльності: її мета і принципи, напрями економічної політики держави.
Класифікація видів державного впливу на економіку.
Прогнозування та планування економічного і соціального розвитку.
Засоби державного регулювання господарської діяльності.
Приватизація державних і комунальних підприємств: поняття, об'єкти та суб'єкти, способи..
Поняття цінних паперів, їх види, нормативно-правова основа.
Правові форми податкового впливу на господарську діяльність. Поняття, зміст, мета, види засобів та принципи податкового впливу на господарську діяльність. Відповідальність за податкові правопорушення.
Методичні рекомендації:
Для кращого засвоєння теми необхідно звернути увагу на вивчення таких питань:
Участь держави, органів державної влади, органів місцевого самоврядування в господарській діяльності. Мета і принципи державного впливу на економіку.
Напрями економічної політики держави: структурно-галузева політика, інвестиційна політика, амортизаційна політика, політика інституційних перетворень, цінова політика, антимонопольно-

Національний університет
водного господарства
та природокористування
конкурентна політика, бюджетна політика, податкова політика, грошово-кредитна політика, валютна політика, зовнішньоекономічна політика.
Форми реалізації державою економічної політики: економічна стратегія, економічна тактика.
Безпосередня участь держави в господарських відносинах. Участь в господарському обігу держави як власника, інвестора та замовника. Державне регулювання підприємницької діяльності. Державна підтримка малого підприємництва.
Прогнозування та планування економічного і соціального розвитку. Основні форми державного планування господарської діяльності: Державна програма економічного та соціального розвитку України, Державний бюджет України, інші державні програми з питань економічного і соціального розвитку.
Засоби державного регулювання господарської діяльності: державне замовлення, державне завдання; ліцензування, патентування і квотування; сертифікація та стандартизація; застосування нормативів та лімітів; регулювання цін і тарифів; надання інвестиційних, податкових та інших пільг; надання дотацій, компенсацій, цільових інновацій та субсидій.
Приватизація державних і комунальних підприємств. Поняття приватизації та відмежування від подібних понять (демонополізація, націоналізація, конфіскація, комерціалізація). Система нормативно-правових актів, що регулюють приватизаційні процеси. Система органів держави, ще здійснюють приватизацію, їх компетенція. Суб'єкти приватизації: держави: органи приватизації, покупці (їх представники), посередники. Об'єкти приватизації та їх класифікація. Об'єкти, що не підлягають приватизації. Способи приватизації: аукціон, конкурс, викуп тощо, оформлення угод по приватизації.
Державне регулювання ринку цінних паперів. Поняття цінних паперів, види, нормативно-правова основа.
Правові форми податкового впливу на господарську діяльність. Поняття зміст, мета та принципи податкового впливу на господарську діяльність. Виді засобів податкового впливу. Відповідальність за податкові правопорушення.
Самостійна робота (виконати письмово)

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Розкрийте більш детально один із засобів державного регулювання економіки.

Перевірка самостійного вивчення та опрацювання теми 2: ГОСПОДАРСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Індивідуальна робота № 1

Зробіть анотацію до Міжнародної угоди України про співпрацю у сфері господарювання.
Методичні рекомендації. Довідкове анотування є першим знайомством з первинним документом і дозволяє судити про доцільність його більш детального вивчення, з метою проникнення в сутність інформації оригіналу.
Основні вимоги до анотації:
Врахування призначення анотації;
Врахування змісту оригіналу, який анотується;
Дотримання логічної структури анотації;
Врахування специфіки окремих видів науково-технічної літератури;
Об'єм анотації (не повинен перевищувати 600 печатних знаків);
Використання окремих мовних засобів, характерних для науково-технічної літератури. Склад анотації:

Анотація складається з трьох частин.

Вступна частина, що включає бібліографічний опис (переклад заголовка, відомості про автора, вихідні дані, рік видання, кількість сторінок та деякі інші дані);
Описова частина, де вказуються найбільш характерні положення праці, що відокремлюють її від інших схожих за тематикою і цільовим призначенням;
Заключна частина, де повідомляється, кому адресовано друкований твір, та вміщується один-два висновки щодо змісту оригіналу.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Анотація служить для повідомлення про існування документа певного змісту і характеру. В анотуванні основне заключається у вмінні лаконічно узагальнити зміст документу.

Практичне заняття 3

Тема 4. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Правове забезпечення добросовісної конкуренції. Поняття і форми недобросовісної конкуренції.

Поняття і ознаки монопольного становища на ринку. Суб'єкти монопольної діяльності.

Законодавство про захист економічної конкуренції. Види порушень законодавства про економічну конкуренцію.

Правове становище Антимонопольного комітету

Контроль за концентрацією суб’єктів господарювання

Відповідальність за порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Розгляд справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Методичні рекомендації:

Для кращого засвоєння теми необхідно звернути увагу на вивчення таких питань:

Правове забезпечення добросовісної конкуренції. Поняття і формі недобросовісної конкуренції.

Обмеження монополізму та сприяння змагальності у сфер господарювання. Поняття і ознаки монопольного становища на ринку. Суб'єкті монопольної діяльності. Природні монополії. Наслідки здійснення монопольної діяльності. Відповідальність за здійснення монопольної діяльності.

Самостійна робота (виконати письмово):

Визначте природні монополії в Україні та дайте характеристику їх діяльності

Список рекомендованих джерел [1;2;3; 4;11;12;13 допоміжна10; 11; 18]

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Практичні завдання :

Задача № 1

Суб'єкти господарювання – приватні підприємства "Вікторія", "Бікон" та "Торада", здійснювали виробництво будівельних матеріалів. Власники цих підприємств вирішили створили шляхом реорганізації (злиття) ПП "Вікторія", "Бікон" та "Торада" новий суб'єкт господарювання "ВБТ", який продовжив займатися виробництвом будівельних матеріалів, та почав займати досить великий сегмент ринку даного товару. Новостворене підприємство почало здійснювати продаж виробленої продукції споживачам за умовою сприйняття останніми додаткових зобов'язань, зокрема придбання поряд з необхідними їм товарами, додатково непотрібних. Чи відбувається у даному випадку порушення законодавства про захист економічної конкуренції (надайте кваліфікацію зазначеним діям), якщо да, то яку відповідальність буде нести правопорушник ? Які дії повинно вчинити регіональне відділення Антимонопольного комітету України ?

Задача № 2

П'ять засновників – підприємств, які є виробниками дитячого одягу вирішили створити нове підприємство шляхом злиття вищезазначених суб'єктів господарювання. Вартість активів та обсяг реалізації товарів двох підприємств за останній фінансовий рік складала суму еквівалентну 1 мільйон євро, а останніх трьох – 2 мільйона євро у сукупності. Виконавчий комітет міської ради відмовив у державній реєстрації на тій підставі, що у вищезазначених засновників не має дозволу з боку Антимонопольного комітету на концентрацію. Чи правомірно здійснив орган державної реєстрації, чи відбувається у даному випадку концентрація господарюючих суб'єктів, та чи потрібен у даному випадку дозвіл на її здійснення ?

Задача № 3

Громадянин А. заснував приватне підприємство з виробництва спецодягу. Його дружина, яка не є приватним підприємцем, неодноразово перешкоджала укладенню договорів між споживачами та іншими виробниками спецодягу, (конкурентами г-на А). Вона поширювала між потенційними споживачами

Національний університет
водного господарства
та природокористування

зазначеного товару відомості, які принижували ділову репутацію цих виробників. Чи має місце у даному випадку недобросовісна конкуренція (якщо да – то надайте кваліфікацію зазначеним діям та визначити хто та яку повинен буде нести відповідальність) ?

Задача № 4

Два підприємства, виробники товарів побутової хімії, займали найбільший сегмент даного товарного ринку у відповідному регіоні (разом їх сукупна частка складала 36 %) домовилися про розподіл ринків збуту. Вони на певний період часу встановили ціни набагато нижче від цін, які склалися на даному товарному ринку, внаслідок чого було витіснено їх конкурентів - малих підприємств. Чи є дії зазначених підприємств порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, яку назву має це порушення, та який орган повинен винести рішення щодо цього ? Який загальний порядок для розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, та якими нормативними актами він регламентується ?

Задача № 5

ВАТ "Полтаваобленего" здійснює постачання електричної енергії на підставі відповідної ліцензії. Чи може такий суб'єкт господарювання за власним бажанням припинити свою діяльність чи зменшити обсяги реалізації електричної енергії, і з чим це пов'язано? Що становить собою природна монополія та суміжний ринок? Що утворює нормативно-правове підгрунтя функціонування "Енергоринку"?

Тема 5.СУБ'ЄКТИ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ, ЇХ ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ

Методичні рекомендації:

Для кращого засвоєння теми необхідно звернути увагу на вивчення таких питань:

Поняття і ознаки суб'єкта господарювання. Господарські організації; громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці; філії, представництва, інші відокремлені підрозділи господарських

Національний університет
водного господарства
та природокористування

організацій (структурні одиниці), утворені ними для здійснення господарської діяльності.

Види суб'єктів господарювання. Колективні і індивідуальні суб'єкти господарювання. Організаційні та договірні суб'єкти господарювання. Суб'єкти приватного та публічного права в господарській діяльності. Суб'єкти основного виробництва та інфраструктури ринку.

Особливості юридичних осіб господарського права як суб'єктів господарювання. Особливості правового статусу громадянина-підприємця.

Підприємство. Казенне підприємство. Державне унітарне підприємство. Державне комерційне підприємство. Акціонерні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю, повні товариства, командитні товариства. Виробничий кооператив. Приватні підприємства. Селянське (фермерське) господарство. Орендне підприємство. Підприємство з іноземними інвестиціями. Іноземне підприємство. Господарські об'єднання: асоціації, корпорації, консорціуми, концерни, інші об'єднання підприємств, передбачені законом. Промислово-фінансові групи. Асоційовані підприємства. Холдингові компанії.

Поняття і значення способів заснування суб'єктів господарського права. Порядок створення та етапи створення суб'єкта господарювання.

Державна реєстрація: порядок та зміст, документи, які подаються для державної реєстрації.

Підстави та порядок припинення господарської діяльності, добровільне та примусове припинення діяльності.

Ліквідація та реорганізація суб'єктів господарювання. Підстави і порядок проведення ліквідації. Задоволення вимог кредиторів при ліквідації.

Поняття банкрутства. Заходи щодо запобігання банкрутству суб'єктів підприємництва. Процедури, що застосовуються до неплатоспроможного боржника: розпорядження майном боржника; мирова угода; санація (відновлення платоспроможності) боржника; ліквідація банкрута.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Практичне заняття 4. Поняття і ознаки суб'єкта господарювання

Види суб'єктів господарювання.

Особливості юридичних осіб господарського права як суб'єктів господарювання.

Особливості правового статусу громадянина – підприємця.

Поняття і значення способів заснування суб'єктів господарського права. Порядок створення та етапи створення суб'єкта господарювання.

Державна реєстрація : порядок та зміст. Документи, які подаються для державної реєстрації

Підстави та порядок припинення господарської діяльності. Банкрутство.

Самостійна робота (викласти письмо):

Складіть проекти установчих документів одного із видів господарських товариств (статут, установчий договір, протокол засновників)

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Список рекомендованих джерел [1;2;3; 23; допоміжна4; 7;10; 18; 19;21;22]

Тема 6. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ОКРЕМИХ ВИДІВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

Практичне заняття 5. Правове становище підприємств та фізичних осіб, суб’єктів господарювання

Поняття підприємства та його організаційна форма.

Види та організаційно-правові форми підприємств

Організаційна структура та управління підприємством

Правове становище державних підприємств

Правове становище комунального унітарного підприємства

Поняття, види та правове становище підприємств колективної власності

Правове становище приватних та інших підприємств

Правовий статус громадянина-підприємця

Особливості правового статусу кредитних спілок у сфері господарювання

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Особливості правового статусу благодійних та інших неприбуткових організацій у сфері господарювання
Особливості правового статусу відокремлених підрозділів у сфері господарювання

Самостійна робота (викласти письмово):
1.Скласти порівняльну таблицю відмінних рис державних підприємств, унітарного підприємства, підприємств колективної власності, приватних підприємств
2. Складіть перелік документів необхідних для реєстрації фізичної особи , як суб'єкта господарювання

Список рекомендованих джерел [1;2;3; 5; 14;15; 16; 19 допоміжна10; 11; 18; 22]

Практичні завдання :
Задача № 1.
У газеті "Голос України" від 14.03.2013 р. була розміщена інформація про проведення 28.04.2013 р. загальних зборів акціонерів ВАТ "Базис", підписана правлінням ВАТ. В опублікований порядок денний не було включено питання щодо збільшення статутного фонду ВАТ, але у персональному повідомленні, яке було надіслано акціонерам товариства, п. 6 порядку денного містив питання щодо збільшення статутного фонду та внесення відповідних змін у статут. На загальних зборах акціонерів було проголосоване за доповнення порядку денного питанням про збільшення статутного фонду ВАТ шляхом проведення третьої додаткової емісії акцій. Загальні збори проголосували проти збільшення розміру статутного фонду ВАТ. Після проведення загальних зборів правлінням ВАТ було прийняте рішення про збільшення статутного фонду ВАТ шляхом додаткової емісії 4300 акцій (на час прийняття правлінням рішення загальна кількість акцій товариства дорівнювала 78000). В інформації про проведення відкритої підписки було вказано про надання засновникам товариства права на привілеєве придбання акцій третьої емісії. В Книзі реєстрації заявок на придбання акцій

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Національний університет
водного господарства
та природокористування
третьої емісії реєструвалися заявки акціонерів по мірі їх надходження:
ТОВ "Ресурс" - на 1500 акцій.
ТОВ "Дніпро" - на 2000 акцій.
Лінько Д. С. - на 100 акцій.
ЗАТ "Укрмонтаж" - на 2000 акцій.
Петренко В. П. - на 50 акцій.
Петренко В.П. першим із заявників оплатив 10 % від вартості акцій, на які підписався. Але правління відмовило йому у придбанні акцій на підставі прийнятого рішення про відхилення зайвої підписки.
На підставі рішення спостережної ради товариства в статут ВАТ були внесені зміни щодо збільшення статутного фонду на суму акцій додаткової емісії. Відповідно до статуту ВАТ спостережній раді надавалось право прийняття рішення про збільшення (зменшення) розміру статутного фонду товариства.
Дайте обґрунтовані відповіді на наступні питання:
1) чи мали місто порушення діючого законодавства при проведенні процедури випуску акцій додаткової емісії; хто є відповідальним за ці правопорушення; які правові наслідки вони можуть спричинити;
2) яким має бути рішення суду, якщо Петренко В.П. звернеться з позовом про визнання недійсними договорів купівлі продажу акцій, укладених з акціонерами - ТОВ "Ресурс", ТОВ "Дніпро", гр. Лінько та ЗАТ "Укрмонтаж";
3) який орган ВАТ є компетентним:
приймати рішення про проведення загальних зборів;
визначати порядок денний і публікувати інформацію про проведення загальних зборів;
приймати рішення про зміну порядку денного;
приймати рішення про збільшення статутного фонду;
приймати рішення про прийняття або відхилення зайвої підписки на акції;
приймати рішення про внесення змін до статуту товариства у зв'язку зі збільшенням статутного фонду;
4) які наслідки виходу органу ВАТ за межі своєї компетенції у згаданих вище випадках;

Національний університет
водного господарства
та природокористування

5) з якого моменту зміни у статуті, пов'язані із збільшенням статутного фонду ВАТ, можуть бути зареєстровані компетентним органом державної реєстрації і які документи треба подати для цього.

Задача № 2

На загальних зборах ЗАТ "Фронтал" було прийняте рішення про нарахування дивідендів за 2012 рік у розмірі 90 грн. на кожну акцію та про виплату дивідендів у формі акцій товариства восьмої додаткової емісії.

ТОВ "Альянс", що є власником 10 акцій ЗАТ, звернулось до арбітражного суду з позовом до ЗАТ "Фронтал" про стягнення дивідендів за 2012 рік у сумі 900 грн. Гр. Донченко, власник 20 акцій ЗАТ, теж звернувся до суду з позовом про стягнення дивідендів за 2012 рік у сумі 1800 грн.

Відповідач не визнав вимоги позивачів. Щодо позову ТОВ "Альянс" відповідач заявив, що загальні збори акціонерів проводились у відповідності до вимог чинного законодавства і прийняли рішення про виплату дивідендів за 2012 рік акціями восьмої емісії та про внесення відповідних змін до статуту товариства (у зв'язку з збільшенням статутного фонду). Представник ТОВ "Альянс" не брав участі у проведенні загальних зборів, але товариство повинно виконувати законно прийняте рішення загальних зборів і не має права вимагати сплати дивідендів у грошовій формі. Відносно позовних вимог Донченко ЗАТ "Фронтал" зазначило, що Донченко придбав акції у 2012 році (за тиждень перед проведенням загальних зборів) і тому не має права на отримання дивідендів за 2012 рік.

Яким має бути рішення суду (обгрунтуйте свою відповідь).

Задача № 3

Головою правління ВАТ "Україна" Горобцем І.П. від імені товариства був укладений договір про купівлю 100 акцій ВАТ "Рівнериба" на суму 4600000. грн. Акціонер ВАТ "Україна" Грищенко В.Л., якому належить 30 % від загальної кількості акцій товариства, звернувся до суду з позовом про визнання договору купівлі-продажу акцій недійсним. У позовній заяві було вказано, що голова правління діяв з перевищенням своїх повноважень, так як статутом товариства передбачене обов'язкове

Національний університет
водного господарства
та природокористування
затвердження спостережною радою ВАТ договорів, укладених головою правління на суму, що перевищує 1 млн. грн. Питання щодо укладення договору купівлі-продажу акцій "Рівнериба" не виносилося на розгляд спостережної ради ВАТ "Україна". Позивач також посилався на те, що укладений договір спричиняє суттєві збитки ВАТ "Україна" і його акціонерам, оскільки ціна акцій, вказана у договорі, у набагато разів більша ніж їх ринкова вартість.

Дайте відповідь на наступні запитання:

1) які особи мають право на подання позову до суду для захисту інтересів ВАТ;

2) чи буде позов Грищенко В.Л. прийнятий до розгляду і яке рішення має бути винесене судом;

3) який порядок притягнення посадових осіб АТ до відповідальності; до якої відповідальності вони можуть бути притягнені (цивільної, дисциплінарної, кримінальної тощо).

Задача № 4

Громадяни України Морозов, Рогоза і Шилов вирішили заснувати товариство з обмеженою відповідальністю "Паркан" із статутним фондом у розмірі 30 тис грн. Учасники домовились про внесення наступних вкладів: Морозов - 70 % від розміру статутного фонду (у виді майна), Рогоза - 10 % (у виді майна), Шилов - 20 % (у грошовій формі). Для здійснення реєстрації засновники звернулися у виконком Комінтернівського району міста Харкова, оскільки у цьому районі мав місце проживання Морозов.

У орган державної реєстрації засновниками були подані наступні документи: установчий договір, статут, довідка з банку про внесення Шиловим 6 тис. грн. до статутного фонду товариства. За юридичну адресу товариства у документах була вказана квартира, що знаходилась у Жовтневому районі міста Харкова і належала на праві приватної власності гр. Вакуленко (знайомій одного з засновників, що погодилась надати власну квартиру для розміщення офісу товариства). Виконком відмовив засновникам у проведенні державної реєстрації.

Дайте відповідь на наступні запитання:

чи є обгрунтованим рішення виконкому; якими мають бути дії засновників якщо вони не згодні з прийнятим рішенням;

Національний університет
водного господарства
та природокористування
яким чином оформлюється внесення майнових вкладів для формування статутного фонду ТОВ; ким здійснюється оцінка таких вкладів; коли статутний фонд повинен бути повністю сформований; які правові наслідки його несвоєчасного формування;
чи може жиле приміщення (квартира) надаватись юридичній особі для здійснення підприємницької діяльності; яким чином має бути оформлений цей правочин;
5) яким чином можуть бути змінені установчі документи ТОВ "Паркан" після його державної реєстрації;
6) яким чином призначатиметься директор ТОВ "Паркан";
7) як можна оформити вихід Морозова із товариства; які правові наслідки він потягне.
Задача № 5
Гаркуша, учасник ТДВ "Гарант" з 30 % часткою у статутному фонді, запропонував іншим учасникам викупити його частку за ціною у 10 тис. грн. Пропозиція була надіслана 20.09.2012 р. у письмовій формі на адресу товариства та персонально його учасникам - Петренко і Миколайчуку, яким належали частки у статутному фонді (60 % та 10 % відповідно). Не отримавши відповіді від учасників, 01.11.2012 р. Гаркуша уклав нотаріально засвідчений договір купівлі-продажу належної йому частки за вказаною ціною з третьою особою - гр. Прохоровим. Але учасники ТДВ відмовилися від прийняття Прохорова у склад товариства і внесення необхідних змін у його установчі документи.
Дайте відповідь на наступні запитання:
1) яким чином має діяти Прохоров для захисту своїх прав;
2) чи може угода купівлі-продажу частки у статутному фонді бути визнана недійсною;
3) чи має ТДВ "Гарант" право привілеєвого придбання частки учасника у статутному фонді;
4) якщо б учасники ТДВ Петренко і Миколайчук погодились придбати частку Гаркуші, то яким чином вона могла би бути розподілена між ними;
5) якщо ТДВ "Гарант" одразу після вступу до нього Прохорова буде визнано банкротом у встановленому законом порядку, то чи

Національний університет
водного господарства
та природокористування
буде Прохоров притягнений до особової майнової відповідальності за зобов'язаннями товариства (у разі якщо майна товариства не вистачить для розрахунків зі всіма кредиторами товариства).

Задача № 6

У 2009 році Росташ Р.О., Миколаєнко Т.С. та ТОВ „Вікна" заснували повне товариство „Росташ та партнери". В установчому договорі товариства зазначалось, що кожен з учасників вносить до статутного фонду товариства по 1 тис. грн. Кожен з учасників товариства укладав договори від його імені без погодження їх з іншими учасниками. 26.09.2012 р. Росташ Р. О. уклав договір про купівлю акцій ОАО „Мастика" на суму 200 тис. грн. Після укладення цієї угоди Росташ Р.О. подав заяву про вихід зі складу товариства. У заяві він просив учасників виключити його зі складу товариства негайно у зв'язку з виїздом за кордон на постійне місце проживання. Учасники повного товариства не дали згоди на вихід Росташа О.Р. зі складу товариства і звернулись до суду з позовом про визнання недійсною угоди купівлі-продажу акцій, укладеною Росташем Р.О. У позовній заяві зазначалось, що Росташ Р.О. не мав повноважень на укладення такої угоди (нотаріально засвідченого доручення від інших учасників товариства). Росташ Р.О. у свою чергу звернувся до суду з позовом про спонукання учасників повного товариства "Росташ і партнери" виконати юридичні дії, необхідні для виведення його зі складу учасників товариства (внести зміни в установчий договір товариства та зареєструвати їх у органі державної реєстрації).

Дайте відповідь на наступні запитання:

Яким має бути рішення суду по справі щодо визнання договору купівлі-продажу акцій недійсним?

Яким має бути рішення суду по справі щодо виходу Росташа Р.О. зі складу повного товариства?

Чи є законною вимога Росташа Р.О. про його вихід зі складу товариства до перебігу трьохмісячного строку, передбаченого ст. Закону „Про господарські товариства" ?

Яким чином учасники товариства можуть захистити свої інтереси у даному випадку?

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Якщо повне товариство у строки, передбачені договором купівлі-продажу акцій ОАО „Мастика”, не здійснить розрахунків за придбані акції, чи може продавець акцій подати позов безпосередньо до Росташа Р.О.?
Чи може бути Росташ Р.О. притягнений до відповідальності за боргами повного товариства „Росташ і партнери” у випадку визнання товариства банкрутом.
Чи зобов’язане повне товариство змінити своє найменування у випадку виходу Росташа Р.О. зі складу учасників?

Практичне заняття 6. Правовий статус господарських товариств

Поняття господарського товариства
Види господарських товариств
Майно та майнові права у господарському товаристві
Права і обов'язки учасників господарського товариства
Управління господарським товариством
Перевірка самостійного вивчення та опрацювання теми 7. Правове становище об'єднань підприємств
Самостійна робота (викласти письмово):
Складіть порівняльну таблицю відмінних рис господарських товариств

Список рекомендованих джерел [1;2;3; 7; 8; 9;10;26; 28 допоміжна3; 6; 13;15;18; 19;21;22]

Практичні завдання :
Задача № 1.
У газеті "Голос України" від 14.03.2013 р. була розміщена інформація про проведення 28.04.2013 р. загальних зборів акціонерів ВАТ "Базис", підписана правлінням ВАТ. В опублікований порядок денний не було включено питання щодо збільшення статутного фонду ВАТ, але у персональному повідомленні, яке було надіслано акціонерам товариства, п. 6 порядку денного містив питання щодо збільшення статутного фонду та внесення відповідних змін у статут. На загальних зборах акціонерів було проголосоване за доповнення порядку денного

Національний університет
водного господарства
та природокористування

питанням про збільшення статутного фонду ВАТ шляхом проведення третьої додаткової емісії акцій. Загальні збори проголосували проти збільшення розміру статутного фонду ВАТ. Після проведення загальних зборів правлінням ВАТ було прийняте рішення про збільшення статутного фонду ВАТ шляхом додаткової емісії 4300 акцій (на час прийняття правлінням рішення загальна кількість акцій товариства дорівнювала 78000). В інформації про проведення відкритої підписки було вказано про надання засновникам товариства права на привілеєве придбання акцій третьої емісії. В Книзі реєстрації заявок на придбання акцій третьої емісії реєструвалися заявки акціонерів по мірі їх надходження:

1. ТОВ "Ресурс" - на 1500 акцій.
2. ТОВ "Дніпро" - на 2000 акцій.
3. Лінько Д. С. - на 100 акцій.
4. ЗАТ "Укрмонтаж" - на 2000 акцій.
5. Петренко В. П. - на 50 акцій.

Петренко В.П. першим із заявників оплатив 10 % від вартості акцій, на які підписався. Але правління відмовило йому у придбанні акцій на підставі прийнятого рішення про відхилення зайвої підписки.

На підставі рішення спостережної ради товариства в статут ВАТ були внесені зміни щодо збільшення статутного фонду на суму акцій додаткової емісії. Відповідно до статуту ВАТ спостережній раді надавалось право прийняття рішення про збільшення (зменшення) розміру статутного фонду товариства.

Дайте обґрунтовані відповіді на наступні питання:

1) чи мали місто порушення діючого законодавства при проведенні процедури випуску акцій додаткової емісії; хто є відповідальним за ці правопорушення; які правові наслідки вони можуть спричинити;

2) яким має бути рішення суду, якщо Петренко В.П. звернеться з позовом про визнання недійсними договорів купівлі продажу акцій, укладених з акціонерами - ТОВ "Ресурс", ТОВ "Дніпро", гр. Лінько та ЗАТ "Укрмонтаж";

3) який орган ВАТ є компетентним:

- приймати рішення про проведення загальних зборів;

Національний університет
водного господарства
та природокористування

- визначати порядок денний і публікувати інформацію про проведення загальних зборів;
- приймати рішення про зміну порядку денного;
- приймати рішення про збільшення статутного фонду;
- приймати рішення про прийняття або відхилення зайвої підписки на акції;
- приймати рішення про внесення змін до статуту товариства у зв'язку зі збільшенням статутного фонду;

4) які наслідки виходу органу ВАТ за межі своєї компетенції у згаданих вище випадках;

5) з якого моменту зміни у статуті, пов'язані із збільшенням статутного фонду ВАТ, можуть бути зареєстровані компетентним органом державної реєстрації і які документи треба подати для цього.

Задача № 2

На загальних зборах ЗАТ "Фронтал" було прийняте рішення про нарахування дивідендів за 2012 рік у розмірі 90 грн. на кожну акцію та про виплату дивідендів у формі акцій товариства восьмої додаткової емісії.

ТОВ "Альянс", що є власником 10 акцій ЗАТ, звернулось до господарського суду з позовом до ЗАТ "Фронтал" про стягнення дивідендів за 2012 рік у сумі 900 грн. Гр. Донченко, власник 20 акцій ЗАТ, теж звернувся до суду з позовом про стягнення дивідендів за 2012 рік у сумі 1800 грн.

Відповідач не визнав вимоги позивачів. Щодо позову ТОВ "Альянс" відповідач заявив, що загальні збори акціонерів проводились у відповідності до вимог чинного законодавства і прийняли рішення про виплату дивідендів за 2012 рік акціями восьмої емісії та про внесення відповідних змін до статуту товариства (у зв'язку з збільшенням статутного фонду). Представник ТОВ "Альянс" не брав участі у проведенні загальних зборів, але товариство повинно виконувати законно прийняте рішення загальних зборів і не має права вимагати сплати дивідендів у грошовій формі. Відносно позовних вимог Донченко ЗАТ "Фронтал" зазначило, що Донченко придбав акції у 2012 році (за тиждень перед проведенням загальних зборів) і тому не має права на отримання дивідендів за 2012 рік.

Національний університет
водного господарства
та природокористування
Яким має бути рішення суду (обгрунтуйте свою відповідь).

Задача № 3

Головою правління ВАТ "Україна" Горобцем І.П. від імені товариства був укладений договір про купівлю 100 акцій ВАТ "Рівнериба" на суму 4600000. грн. Акціонер ВАТ "Україна" Грищенко В.Л., якому належить 30 % від загальної кількості акцій товариства, звернувся до суду з позовом про визнання договору купівлі-продажу акцій недійсним. У позовній заяві було вказано, що голова правління діяв з перевищенням своїх повноважень, так як статутом товариства передбачене обов'язкове затвердження спостережною радою ВАТ договорів, укладених головою правління на суму, що перевищує 1 млн. грн. Питання щодо укладення договору купівлі-продажу акцій "Рівнериба" не виносилося на розгляд спостережної ради ВАТ "Україна". Позивач також посилався на те, що укладений договір спричиняє суттєві збитки ВАТ "Україна" і його акціонерам, оскільки ціна акцій, вказана у договорі, у набагато разів більша ніж їх ринкова вартість.

Дайте відповідь на наступні запитання:

1) які особи мають право на подання позову до суду для захисту інтересів ВАТ;

2) чи буде позов Грищенко В.Л. прийнятий до розгляду і яке рішення має бути винесене судом;

3) який порядок притягнення посадових осіб АТ до відповідальності; до якої відповідальності вони можуть бути притягнені (цивільної, дисциплінарної, кримінальної тощо).

Задача № 4

Громадяни України Морозов, Рогоза і Шилов вирішили заснувати товариство з обмеженою відповідальністю "Паркан" із статутним фондом у розмірі 30 тис грн. Учасники домовились про внесення наступних вкладів: Морозов - 70 % від розміру статутного фонду (у виді майна), Рогоза - 10 % (у виді майна), Шилов - 20 % (у грошовій формі). Для здійснення реєстрації засновники звернулися у виконком Комінтернівського району міста Харкова, оскільки у цьому районі мав місце проживання Морозов.

У орган державної реєстрації засновниками були подані наступні документи: установчий договір, статут, довідка з банку про

Національний університет
водного господарства
та природокористування

внесення Шиловим 6 тис. грн. до статутного фонду товариства. За юридичну адресу товариства у документах була вказана квартира, що знаходилась у Жовтневому районі міста Харкова і належала на праві приватної власності гр. Вакуленко (знайомій одного з засновників, що погодилась надати власну квартиру для розміщення офісу товариства). Виконком відмовив засновникам у проведенні державної реєстрації.

Дайте відповідь на наступні запитання:

1) чи є обгрунтованим рішення виконкому; якими мають бути дії засновників якщо вони не згодні з прийнятим рішенням;

2) яким чином оформлюється внесення майнових вкладів для формування статутного фонду ТОВ; ким здійснюється оцінка таких вкладів; коли статутний фонд повинен бути повністю сформований; які правові наслідки його несвоєчасного формування;

3) чи може жиле приміщення (квартира) надаватись юридичній особі для здійснення підприємницької діяльності; яким чином має бути оформлений цей правочин;

5) яким чином можуть бути змінені установчі документи ТОВ "Паркан" після його державної реєстрації;

6) яким чином призначатиметься директор ТОВ "Паркан";

7) як можна оформити вихід Морозова із товариства; які правові наслідки він потягне.

Задача № 5

Гаркуша, учасник ТДВ "Гарант" з 30 % часткою у статутному фонді, запропонував іншим учасникам викупити його частку за ціною у 10 тис. грн. Пропозиція була надіслана 20.09.2012 р. у письмовій формі на адресу товариства та персонально його учасникам - Петренко і Миколайчуку, яким належали частки у статутному фонді (60 % та 10 % відповідно). Не отримавши відповіді від учасників, 01.11.2012 р. Гаркуша уклав нотаріально засвідчений договір купівлі-продажу належної йому частки за вказаною ціною з третьою особою - гр. Прохоровим. Але учасники ТДВ відмовилися від прийняття Прохорова у склад товариства і внесення необхідних змін у його установчі документи.

Дайте відповідь на наступні запитання:

Національний університет
водного господарства
та природокористування

1) яким чином має діяти Прохоров для захисту своїх прав;
2) чи може угода купівлі-продажу частки у статутному фонді бути визнана недійсною;
3) чи має ТДВ "Гарант" право привілеєвого придбання частки учасника у статутному фонді;
4) якщо б учасники ТДВ Петренко і Миколайчук погодились придбати частку Гаркуші, то яким чином вона могла би бути розподілена між ними;
5) якщо ТДВ "Гарант" одразу після вступу до нього Прохорова буде визнано банкротом у встановленому законом порядку, то чи буде Прохоров притягнений до особової майнової відповідальності за зобов'язаннями товариства (у разі якщо майна товариства не вистачить для розрахунків зі всіма кредиторами товариства).

Задача № 6

У 2009 році Росташ Р.О., Миколаєнко Т.С. та ТОВ „Вікна” заснували повне товариство „Росташ та партнери”. В установчому договорі товариства зазначалось, що кожен з учасників вносить до статутного фонду товариства по 1 тис. грн. Кожен з учасників товариства укладав договори від його імені без погодження їх з іншими учасниками. 26.09.2012 р. Росташ Р. О. уклав договір про купівлю акцій ОАО „Мастика” на суму 200 тис. грн. Після укладення цієї угоди Росташ Р.О. подав заяву про вихід зі складу товариства. У заяві він просив учасників виключити його зі складу товариства негайно у зв’язку з виїздом за кордон на постійне місце проживання. Учасники повного товариства не дали згоди на вихід Росташа О.Р. зі складу товариства і звернулись до суду з позовом про визнання недійсною угоди купівлі-продажу акцій, укладеною Росташем Р.О. У позовній заяві зазначалось, що Росташ Р.О. не мав повноважень на укладення такої угоди (нотаріально засвідченого доручення від інших учасників товариства). Росташ Р.О. у свою чергу звернувся до суду з позовом про спонукання учасників повного товариства “Росташ і партнери” виконати юридичні дії, необхідні для виведення його зі складу учасників товариства (внести зміни в установчий договір товариства та зареєструвати їх у органі державної реєстрації).

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Дайте відповідь на наступні запитання:

1. Яким має бути рішення суду по справі щодо визнання договору купівлі-продажу акцій недійсним?
2. Яким має бути рішення суду по справі щодо виходу Росташа Р.О. зі складу повного товариства?
3. Чи є законною вимога Росташа Р.О. про його вихід зі складу товариства до перебігу трьохмісячного строку, передбаченого ст. Закону „Про господарські товариства” ?
4. Яким чином учасники товариства можуть захистити свої інтереси у даному випадку?
5. Якщо повне товариство у строки, передбачені договором купівлі-продажу акцій ОАО „Мастика”, не здійснить розрахунків за придбані акції, чи може продавець акцій подати позов безпосередньо до Росташа Р.О.?
6. Чи може бути Росташ Р.О. притягнений до відповідальності за боргами повного товариства „Росташ і партнери” у випадку визнання товариства банкрутом.
7. Чи зобов’язане повне товариство змінити своє найменування у випадку виходу Росташа Р.О. зі складу учасників?

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Самостійне вивчення теми

Тема 7. Правове становище об'єднань підприємств

Поняття об'єднання підприємств

Види та організаційно-правові форми об'єднань підприємств

Функції та компетенція об'єднання підприємств.

Управління об'єднанням підприємств

Правовий статус промислово-фінансових груп

Асоційовані підприємства та холдингові компанії

Самостійна робота (викласти письмово):

Законспектувати дані питання

Скласти порівняльно-правову таблицю відмінних рис видів об’єднань підприємств

Скласти огляд літератури та наукових праць з даної теми

Вирішіть задачі

Задача № 1.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

8 жовтня 2009 року громадянин Росії Петров В.Я. зареєстрував в виконкомі Дзержинського району м. Харкова приватне підприємство “Зоря” . Виконання функцій директора приватного підприємства Петров В.Я. поклав на себе. 10 квітня 2013 року Петров В.Я. загинув в результаті дорожньо-транспортної пригоди.

Як буде здійснюватись управління приватним підприємством “Зоря” в зв’язку зі смертю його засновника і директора? Чи змінилась би ситуація, якщо директором приватного підприємства “Зоря” був би не засновник?

Задача № 2

До Вас звернувся Ємельянов П.П., директор відкритого акціонерного товариства “Медінвест”, яке зареєстроване в м. Москва, спеціалізується на виробництві медикаментів та постачає значну їх частину в Україну. Як свідчать результати маркетингових досліджень спеціалістів ВАТ “Медінвест” на протязі останніх трьох років в Україні постійно збільшується попит на продукцію їх підприємства, в зв’язку з чим директор російського підприємства вирішив розширювати бізнес в Україні. Основними вимогами клієнта до організації тут бізнесу є:

- Повний контроль за діяльністю підприємства з боку російського підприємства;
- Простота організації та управління новим підприємством;
- Обмеження відповідальності по зобов’язанням нового підприємства лише статутним фондом.

Яку організаційно-правову форму Ви порекомендуєте? Чи необхідно клієнту створювати нову юридичну особу чи він може зареєструвати в Україні представництво ВАТ “Медінвест”?

Задача № 3

Закрите акціонерне товариство “Норд” зареєстроване в м. Донецьку. В цьому ж місті розташований завод по виробництву холодильників, який належить товариству. Реалізація продукції здійснюється товариством через свої філії, які знаходяться в різних містах України. В м. Харкові товариство має філію, яка займається реалізацією холодильників на Східній Україні.

11 квітня 2011 року харківське приватне підприємство “Світанок” придбало холодильник “Норд” через харківську філію ЗАТ

Національний університет
водного господарства
та природокористування

"Норд". 25 серпня 2012 року в приміщенні ПП "Світанок" відбувся пожар. В результаті пожару були знищені будівля підприємства вартістю 100 тисяч гривень та товарно-матеріальні цінності на суму 25 тисяч гривен. Відповідно до висновків пожежної служби причиною пожару стала несправність холодильника "Норд".

Які дії має здійснити юрисконсульт ПП "Світанок" для захисту інтересів свого підприємства?

Задача № 4

10 лютого 2013 року на загальних зборах трудового колективу підприємства облспоживспілки "Райдуга" було прийнято рішення затвердити нову редакцію Статуту підприємства, згідно норм якої:

- підприємство має назву "Колективне підприємство "Райдуга";
- вищим органом підприємства є загальні збори трудового колективу;
- право власності на майно підприємства належить його трудовому колективу.

Документи надані реєстратору для реєстрації. Яке рішення повинен прийняти реєструючий орган?

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Перевірка самостійного вивчення та опрацювання теми буде здійснюватися на практичному занятті №6

Список рекомендованих джерел [1;2;3; 12;13;18;19;21 допоміжна 6; 7; 8; 16; 18; 22]

МОДУЛЬ 2. МАЙНОВА ОСНОВА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Тема 8. ПРАВОВИЙ РЕЖИМ МАЙНА В ГОСПОДАРСЬКОМУ ОБІГУ

Практичне заняття № 7

Поняття і зміст прав на майно.

Поняття і види майна, яке використовується під час здійснення господарської діяльності. Фонди, які створюються суб'єктами господарювання.

Джерела формування майна суб'єктів господарювання.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Особливості правового режиму державного майна у сфері господарювання.

Методичні рекомендації:
Для кращого засвоєння теми необхідно звернути увагу на вивчення таких питань:
Поняття і зміст прав на майно. Особливості реалізації права власності в господарському обігу. Право власності – основне речове право у сфері господарювання. Право господарського відання. Право опера-тивного управління. Право оперативного використання майна.
Поняття і види майна. Загальні правила обліку майна. Особливості правого режиму нерухомого манна.
Джерела формування майна суб'єктів господарювання: грошові та матеріальні внески засновників; доходи від реалізації продукції (робіт, послуг); доходи від цінних паперів; капітальні вкладення і дотації з бюджетів; надходження від продажу (здачі в оренду) майнових об'єк-тів (комплексів), що належать їм, придбання майна інших суб'єктів; кредити банків та інших кредиторів; безоплатні та благодійні внески, пожертвування організацій і громадян; інші джерела, не заборонені законом.
Особливості правового режиму державного майна у сфері господарю-вання.
Поняття та правовий режим основних фондів. Поняття та правовий режим оборотних фондів. Поняття та правовий режим нематеріальних активів.
Самостійна робота (виконати письмово)
Складіть перелік майна, що може входити до установчого фонду господарського товариства

Список рекомендованих джерел [1;2;3;5; 14;15;16;18;19;21 допоміжна 14; 15; 16; 18; 19;22]

Практичні завдання :
Задача № 1
Державне підприємство “Укрмет”, яке зареєстроване в м. Харкові, має два цехи в місті Чугуїв Харківської області. В зв’язку з

Національний університет
водного господарства
та природокористування

перепрофілюванням виробництва цехи не використовуються в виробничому процесі державного підприємства. В той же час державне підприємство має борг перед Закритим акціонерним товариством “Берізка”. Директор підприємства поставив перед юрисконсультом запитання - чи може державне підприємство ”Укрмет” погасити свій борг перед ЗАТ “Берізка” шляхом передачі йому у власність одного з цехів? Яку відповідь має дати юрисконсульт?

Задача № 2

До майна державного вищого учбового закладу входить незавершене будівництво адміністративного комплексу по вул. Сумській. Закрите акціонерне товариство “Хмарочос” – будівельна компанія запропонувало керівництву вищого учбового закладу укласти договір міни. Умовами такого договору є обмін незавершеного будівництва на відповідну кількість квартир для професорсько-викладацького складу вузу в будинку, який будівельна компанія збудує за свої кошти на протязі двох років з моменту укладення договору. Ректор вузу звернувся до юрисконсульта вузу з запитанням, чи відповідає вимогам законодавства така угода. Яку відповідь має дати юрисконсульт ?

Задача № 3

7 січня 2003 року Міністерство промислової політики України та європейської інтеграції прийняло рішення про реорганізацію підвідомчого йому державного підприємства “Укравтосервіс” шляхом виділення з нього іншого підприємства. Державне підприємство “Укравтосервіс” включено до списку підприємств, які не підлягають приватизації.

Чи відповідає законодавству таке рішення? Обґрунтуйте Вашу відповідь ?

Задача №4

Розмір статутного фонду товариства з обмеженою відповідальністю “Тетяна” становить 100 мінімальних заробітних плат. 3 жовтня 2011 року збори учасників ТОВ “Тетяна” прийняли рішення про приватизацію будинку, в якому

Національний університет
водного господарства
та природокористування

товариство знаходилось, та внесення в зв'язку з цим учасниками товариства додаткових внесків. З усіх учасників товариства тільки учасник Гордієнко Т.П., доля якої в статному фонді товариства складала 5%, внесла додатковий внесок в розмірі 100 000грн. Інші учасники додаткові внески не внесли. На протязі чотирьох місяців з моменту внесенні Гордієнко Т.П. додаткового внеску товариство "Тетяна" уклало з органом приватизації договір купівлі – продажу, розрахувалося за нього з продавцем, зарахувало цей об'єкт нерухомості на свій баланс.

В травні 2012 року Гордієнко Т.П. звернулась до товариства з проханням перерозподілити частки в статутному фонді товариства, стверджуючи, що вона зробила внесок до статутного фонду Товариства і тому її частка тепер складає 95%. Товариство не погодилось з Гордієнко Т.П., пояснюючи це тим, її гроші були не внеском до статного фонду, а були позичені в неї товариством. Гордієнко Т.П. звернулася до суду. Яке рішення має винести суддя?

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Список рекомендованих джерел [1;2;3;5; 14;15;16 допоміжна 4; 5; 6; 7; 18; 21; 22]

Самостійне вивчення теми

Тема 9. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРИВАТИЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ТА КОМУНАЛЬНОГО МАЙНА

Законспектувати та розглянути такі питання:

Поняття і головні цілі приватизації. Законодавство про приватизацію

Об'єкти приватизації

Суб'єкти приватизації

Приватизаційний процес

Способи приватизації

Договірні відносини приватизації

Перевірка самостійного вивчення та опрацювання теми буде здійснюватися на практичному занятті № 7 у вигляді термінологічного диктанту

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Повинні знати такі поняття: приватизації, головні завдання приватизації, законодавство про приватизацію, об'єкт приватизації, класифікація об'єктів приватизації, суб'єкти приватизації, єдина система органів приватизації, покупці в процесі приватизації, довірче товариство, інвестиційні фонди та інвестиційні компанії, основні стадії приватизаційного процесу., способи приватизації державного майна, основні умови договору купівлі-продажу об'єкта приватизації.

Тема 10. ГОСПОДАРСЬКІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Господарське зобов'язання: поняття та види.

Господарські договори: види, зміст, форма та порядок укладення. Істотні умови господарського договору: предмет, ціна та строк дії договору.

Загальні правила виконання господарських договорів.

Загальні умови припинення господарських зобов'язань. Розірвання господарських зобов'язань або визнання недійсним господарських зобов'язані, за рішенням суду.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Самостійна робота (виконати письмово)

Складіть систему видів господарських договорів

Методичні рекомендації:

Для кращого засвоєння теми необхідно звернути увагу на вивчення таких питань:

Господарське зобов'язання: поняття та види (майново-господарські зобов'язання та організаційно-господарські зобов'язання, соціально-комунальні зобов'язання суб'єктів господарювання, публічні зобов'язання), підстави виникнення господарських зобов'язань: безпосередньо із закону або іншого нормативно-правового акта, що регулює господарську діяльність; з акту управління господарською діяльністю; з господарського договору та інших угод, передбачених законом, а також з угод, не передбачених законом, але таких, які йому не суперечать; внаслідок заподіяння шкоди суб'єкту або суб'єктом господарювання, придбання або збереження майна суб'єкта або суб'єктом господарювання за рахунок іншої особи без достатніх

Національний університет
водного господарства
та природокористування

на те підстав; у результаті створення об'єктів інтелектуальної власності та інших дій суб'єктів, а також внаслідок подій, з якими закон пов'язує настання правових наслідків у сфері господарювання.

Господарські договори: види, зміст, форма та порядок укладення. Істотні умови господарського договору: предмет, ціна та строк дії договору.

Особливості укладання попередніх договорів. Особливості укладання господарських договорів на основі вільного волевиявлення сторін, примірних і типових договорів. Особливості укладання господарських договорів за державним замовленням. Особливості укладання господарських договорів на біржах, ярмарках та публічних торгах. Укладання господарських договорів за рішенням суду. Укладання організаційно-господарськнх договорів.

Загальні правила виконання господарських договорів. Передача (делегування) прав у господарських зобов'язаннях. Місце виконання господарського зобов'язання. Виконання грошових зобов'язань. Забезпечення виконання господарських зобов'язань. Банківська гарантія забезпечення виконання господарських зобов'язань. Загальногосподарські (публічні) гарантії виконання зобов'язань.

Страхування підприємницьких ризиків, фінансових ризиків. Перестрахування.

Загальні умови припинення господарських зобов'язань. Розірвання господарських зобов'язань або визнання недійсним господарських зобов'язань за рішенням суду.

Список рекомендованих джерел [1;2;3;4; 14;15;16;18;19;21 допоміжна 4;3; 7; 8; 18; 19;22]

Задача № 1.

Підприємство “А” уклало договір постачання комплектуючих (необхідних для виробництва обладнання, яким вони займаються) зі структурним підрозділом підприємства “В”. Зазначений структурний підрозділ не виконав належним чином свого

Національний університет
водного господарства
та природокористування

зобов'язання, оскільки порушив строки постачання, що у свою чергу, призвело підприємство "А" до значних матеріальних збитків. Останнє звернулося у господарський суд з позовом стосовно затягнення пені до структурного підрозділу підприємства "В" як до відповідача по справі. У свою чергу "В" пред'явило зустрічний позив про визнання договору неукладеним з приводу відсутності у договорі істотної умови – ціни на комплектуючі (розрахунки було проведено за видатковою накладною). Що є підставами для визнання договору недійсним, а у якому випадку його може бути визнано неукладеним ? Яке рішення у даному випадку повинен винести суд, чи можемо ми розглядати структурний підрозділ у якості самостійної сторони господарського договору ? Обгрунтуйте свою відповідь.

Задача № 2

Підприємство "А" уклало з підприємством "В" договір на постачання декількох партій медичного обладнання. Підприємство "В", яке виступало продавцем за даним договором, запропонувало "А" вже готовий типовий формуляр для укладення договору. Одна з умов договору передбачала, що усі можливі ризики при виконанні договору буде нести покупець. Договір було укладено між сторонами у належній формі, ніяких заперечень зі сторони "А" не надійшло. Вже при виконані договору (при транспортуванні) відбулася випадкова загибель частини обладнання. Крім того, значно знизалася ціна обладнання в період між укладенням та виконанням договору у натурі. У результаті таких подій для підприємства "А" зазначений контракт став не лише невигідним, але й навіть обтяжуючим. Підприємство "А" звернулося з проханням до "В" про зміну ціни на останні партії обладнання, однак отримало відмову. Тоді "А" звернулося з позовом про зміну деяких умов даного договору до суду. В обгрунтування своїх вимог позивач зазначив, що не мав можливості узгодити кожну умову в індивідуальному порядку, а вже після укладення договору зрозумів, що деякі умови встановлені не на його користь. Яке рішення повинен винести суд ? Обгрунтуйте свою відповідь.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Задача № 3

Після проведення концесійного конкурсу Автотранспортним управлінням України в Харківській області було укладено концесійний договір з акціонерним товариством “Конус”, відповідно до якого, останньому надане право поліпшити автомобільні дороги, об’єкти дорожнього господарства та інші дорожні споруди у відповідному регіоні та здійснювати їх експлуатацію. Чи міг бути укладеним концесійний договір, якщо після оголошення концесійного конкурсу лише одне акціонерне товариство “Конус” подало заявку на участь у ньому ? Що таке концесійний конкурс, який порядок його проведення та головна мета ?

В результаті випадкової пожежі було знищено декілька дорожніх споруд, які не було застраховано - акціонерним товариством “Конус” (концесіонером). Концесієдавець звернувся з позовом до суду про повне відшкодування збитків зі сторони концесіонеру. Яке рішення повинен винести суд, концесії, які умови є концесійного договору є істотними, хто повинен нести ризик випадкової загибелі або пошкодження об’єкта ?

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Задача № 4

Вітчизняне підприємство “Краса” уклало зовнішньоекономічний договір щодо купівлі-продажу декількох партій натуральної сировини, необхідної для виготовлення декоративної косметики, з іноземним підприємством “Sofi”. В договорі не було узгоджено ціну, за якою повинна здійснюватися продаж зазначеного товару. Чи може бути зовнішньоекономічний договір внаслідок відсутності ціни бути визнаний неукладеним ? Яким чином визначається ціна на товар (роботу, послугу) при її відсутності у господарському договорі ? Що являють собою істотні умови зовнішньоекономічного договору ? Обгрунтуйте свою відповідь.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Самостійне вивчення

Тема 11. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ. ЗАХИСТ ПРАВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В ГОСПОДАРСЬКОМУ СУДІ

Поняття, підстави та межі відповідальності.
Санкції в господарських правовідносинах та їх види.
Відповідальність суб'єктів господарювання за порушення антимонопольного – конкурентного законодавства.
Господарські спори та порядок їх розгляду.

Самостійна робота (виконати письмово)
Складіть перелік санкцій в господарському праві та наведіть приклад до кожного виду

Методичні рекомендації:
Для кращого засвоєння теми необхідно звернути увагу на вивчення таких питань:
Поняття відповідальності і санкції в господарських правовідносинах. Види санкцій (відшкодування збитків; штрафні санкції; оперативно-господарські санкції, адміністративно-господарські санкції) і відповідальності (часткова, солідарна, регресна та субсидіарна; повна, обмежена та підвищена). Підстави відповідальності. Межі господарсько-правової відповідальності. Зменшення розміру та звільнення від відповідальності.
Відповідальність суб'єктів господарювання за порушення антимонопольного – конкурентного законодавства.
Господарські спори між контрагентами. Переддоговірні спори. Досудове врегулювання господарських спорів. Органи, що розглядають спори, порядок розгляду спорів, виконання рішень.

Список рекомендованих джерел [1;2;3;4; 11;12;13;23 допоміжна 2;7;8; 18; 21; 22]

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Практичні завдання :

Задача № 1

ТОВ “Арніка” змінило своє місцезнаходження без повідомлення органу, який проводить державну реєстрацію суб’єктів підприємницької діяльності і ДПІ.

Яка відповідальність передбачена діючим законодавством за порушення порядку реєстрації, перереєстрації і внесення змін в установчі документи суб’єктів господарської діяльності? Які державні органи можуть застосовувати стягнення до суб’єктів господарської діяльності за порушення загального порядку реєстрації суб’єктів господарської діяльності?

Задача № 2

ПП “Ніка”, у відповідності до укладеного договору поставки, здійснило відвантаження на адресу ТОВ “Дельта” продукції виробничо-технічного призначення на суму 315 тис. грн., при цьому, частина продукції на суму 76 тис. грн. виявилась некомплектною, в частині продукції на суму 14 тис. грн. були виробничі дефекти, крім цього в порушення умов договору поставки було здійснено недопоставку продукції на суму 168 тис. грн.

Якими нормативними актами передбачені вимоги до встановленого порядку прийому продукції виробничо-технічного призначення по кількості і якості?

Яка відповідальність передбачена діючим законодавством за порушення договору поставки в частині: несвоєчасної та неякісної поставки, недопоставки продукції?

Чи має право господарський суд зменшити розмір неустойки передбаченої умовами договору поставки чи звільнити відповідача від сплати неустойки?

Задача № 3

ТОВ “Сигнал” на фасаді будівлі, в якій орендує приміщення під офіс, розташувало банер з назвою товариства, торговим знаком і основними видами діяльності. Розміщення даного банеру не було погоджено з органами виконавчої влади. Управління з захисту прав споживачів застосувало до ТОВ “Сигнал” фінансові санкції за порушення законодавства про рекламу.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Чи правомірні дії управління з захисту прав споживачів?

Чи порушило ТОВ “Сигнал” своїми діями діюче законодавство про рекламу?

Яка відповідальність передбачена для суб’єктів господарської діяльності за порушення законодавства про рекламу?

Задача № 4

ВАТ “Перевал”, в межах укладеного зовнішньоекономічного контракту, здійснило передплату в розмірі 850 тис. дол. США на адресу компанії “Юта” (США). В порушення умов контракту компанія “Юта” (США) не здійснило відгрузку оплачених нафтопродуктів.

По закінченні 90 календарних днів з моменту здійснення передплати ДПІ застосувало до ВАТ “Перевал” фінансові санкції за несвоєчасне повернення валютної виручки, а також звернулось в Міністерство економіки і по справам Європейської інтеграції з клопотанням про застосування до ЗАТ “Перевал” і компанії “Юта” (США) індивідуального режиму ліцензування для здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Чи правомірні дії ДПІ?

Яка відповідальність передбачена діючим законодавством України за порушення порядку ведення зовнішньоекономічної діяльності і законодавства по валютних операціях?

Задача № 5

ТОВ “Дако” при проведенні своєї господарської діяльності по виробництву і реалізації швейної продукції, використовувало товарний знак ТОВ “Лиса”. Продукція, яка випускалась ТОВ “Дако” не відповідала стандартам якості товарів, які виробляються ТОВ “Лиса”. За неправомірне використання товарного знаку територіальним відділенням Антимонопольного комітету України до ТОВ “Дако” були застосовані фінансові санкції.

Які державні органи мають право здійснювати контроль за дотриманням антимонопольного законодавства?

Якими нормативними актами передбачена відповідальність за порушення антимонопольного законодавства?

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Який порядок розгляду справ встановлено за порушення антимонопольного законодавства?

Тема 12. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКРУТСТВА

1.Сутність банкрутства та санації підприємств
2 Форми та види санації
3. Законодавче регулювання банкрутства
4. Державна політика у сфері банкрутства

Методичні рекомендації:

Для кращого засвоєння теми необхідно звернути увагу на вивчення таких питань:

Поняття та співвідношення категорій "неплатоспроможності" і "банкрутства". Нормативно-правова характеристика банкрутства. Учасники справи про банкрутство; Розгляд справ про банкрутство в господарському суді: загальна характеристика; порядок ініціювання справ про банкрутство; розпорядження майном боржника; санація; ліквідація; мирова угода. Правове регулювання неспроможності (банкрутства) в зарубіжних країнах (Германія, США, Росія, Франція).

Банкрутство — процес, коли майно індивідуума чи організації, нездатної оплатити борги, забирається за рішенням суду і розподіляється по справедливості між кредиторами після попередніх сплат, таких як податки і заробітна плата працівникам організації-банкрута. Процес може бути ініційований або особою-боржником (добровільне банкрутство), або будь-ким з кредиторів, якому боржник не може виплатити борг (вимушене банкрутство). Доти, поки доки банкрут не розрахується з боргами, його фінансова діяльність жорстко обмежена.

При банкрутстві існують наступні пріоритети погашення боргів:

Невиплачена заробітна плата звільнених працівників

Невиплачена заробітна плата працівників

Борги перед державним бюджетом (податки) та державними фондами (пенсійний, соцстрах, зайнятості, «нещасні випадки»)

Борги перед кредиторами, які про себе заявили в установлені строки

Залишок активів розподіляється між власниками юридичної особи (засновниками чи акціонерами).

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Підстава для порушення справи про банкрутство — письмова заява будь-кого з кредиторів чи боржника до арбітражного суду.

Самостійна робота (виконати письмово)
Скласти заяву до Господарського суду про визнання суб'єкта банкрутом

Список рекомендованих джерел [1;2;3;4; 29 допоміжна 10; 11;18; 21; 22]

Задача №1
ДПІ у Московському районі м. Харкова 21.11.2012р. звернулась до господарського суду з заявою про порушення справи про банкрутство ТОВ «Овис» в зв'язку з бюджетною заборгованістю в сумі 56 132,26 грн., в т.ч. пеня – 24 115,76 грн.
- Чи досить підстав, вказаних в заяві для порушення справи господарським судом?
- Що є підставою для порушення справи про банкрутство?
- Дати характеристику ініціюючого, змушеного, забезпеченого, привільованого (пріоритетного) і реєстрового кредиторів в процедурі банкрутства.
- В чому полягає різниця між загальною і спеціальною процедурою банкрутства?
Задача № 2
При порушенні справи про банкрутство ухвалою господарського суду введена процедура розпорядження майном боржника строком на 15 міс.
- Які терміни процедури розпорядження майном боржника і підстави їх розділу?
- Основна мета процедури розпорядження майном боржника?
Яка мета введення процедури розпорядження майном боржника?
Які наслідки введення процедури розпорядження майном боржника?
Хто може бути розпорядником майна боржника?

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Задача № 3

Розпорядником майна боржника складено реєстр кредиторів, у відповідності з яким кредитори, заяви яких про їх приєднання до процедури банкрутства надійшли в господарський суд через 2 міс. після публікації об'яви про порушення процедури банкрутства, не включені в реєстр.

- Який порядок виявлення кредиторів і складення реєстрів вимог кредиторів?

В чьому полягають повноваження зборів кредиторів і за якими критеріями здійснюється вибор комітету кредиторів?

Задача № 4

Керуючим санацією протягом 6 міс. з дня введення процедури санації не надано в суд плану санації.

- які наслідки введения процедури санації?
- Хто може бути призначений керуючим санацією і його повноваження?
- Що таке «план санації» і яка процедура його затвердження?
- Чи має право керуючий санацією здійснювати продаж майна боржника як цілісного майнового комплексу в процедурі санації?

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Задача № 5

Господарським судом в порядку, передбаченому ст.ст. 47-49 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника чи про визнання його банкрутом» введена ліквідаційна процедура по справі про визнання банкрутом суб'єкта підприємницької діяльності – громадянина А.

- Чи має право господарський суд порушити справу про банкрутство у відношення фізичної особи-суб'єкта підприємницької діяльності?

У яких випадках відкривається ліквідаційна процедура і її етапи?

Які наслідки визнання боржника банкрутом?

Які повноваження ліквідатора у ліквідаційній процедурі?

Який порядок виявлення і оцінки ліквідаційної маси?

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Задача № 6

Після продажу майна банкрута ліквідатором задоволені вимоги ДПІ у відношенні ПДВ – на суму 5 723 650,00 грн. і штрафні санкції на суму 256 тис. грн. – в третю чергу, а також вимоги банку на суму 1 150 000 грн., забезпечену заставою, в четверту чергу.

- Чи правомірні дії ліквідатора в ліквідаційній процедурі?

Який порядок реалізації майна банкрута в ліквідаційній процедурі?

В якому порядку задовольняються вимоги кредиторів?

Задача № 7

Між боржником і кредитором в процедурі банкрутства укладено мирову угоду відносно часткового списання кредитором боргів боржника, а також про обмін частини боргів на акції боржника.

В чому полягає відмінність мирової угоди в процедурі банкрутства від цивільно-правової угоди?

Порядок і умови мирової угоди в процедурі банкрутства

Яка процедура затвердження мирової угоди господарським судом в процедурі банкрутства?

Порядок розірвання мирової угоди і визнання її недійсною в процедурі банкрутства.

Тематика рефератів

Банкрутство та фінансова санація в Україні та зарубіжних країнах

Шляхи подолання загрози банкрутства на підприємстві

Економічна свобода підприємств і підприємництва.

Механізм банкрутства суб’єкта господарювання.

Особливості українського законодавства про банкрутство і санацію.

Санація суб’єктів господарювання.

Фінансові аспекти санації.

Санаційний аудит.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Тема 13. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКО-ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття, види, форми господарсько-торговельної діяльності.

Договори, що укладаються при господарсько-торговельній діяльності.

Торговельно-біржова діяльність, як різновид господарсько-торговельної діяльності.

Самостійна робота (виконати письмово)

Зробіть огляд літератури та наукових джерел з даної теми

Методичні рекомендації:

Для кращого засвоєння теми необхідно звернути увагу на вивчення таких питань:

Поняття господарсько-торговельної діяльності, її види: внутрішня торгівля та зовнішня торгівля. Форми здійснення господарсько-торговельної діяльності: матеріально-технічне постачання і збут; енергопостачання; заготівля; оптова торгівля; роздрібна торгівля і громадське харчування; продаж і передача в оренду засобів виробництва; комерційне посередництво у здійсненні торговельної діяльності; інша допоміжна діяльність по забезпеченню реалізації товарів (послуг) у сфері обігу. Договори, що укладаються при господарсько-торговельній діяльності: договір поставки, контрактації сільськогосподарської продукції, енергопостачання, купівлі-продажу, оренди, міни (бартеру), лізингу тощо.

Поняття договору поставки. Істотні умови договору поставки, предмет, кількість, асортимент, строк і порядок поставки. Короткотерміновий та довгостроковий договір поставки. Якість та комплектність товарів, що поставляються. Застосування правил "Інкотермс" при поставці товарів.

Поняття договору контрактації сільськогосподарської продукції. Істотні умови договору контрактації: види продукції (асортимент), номер державного стандарту або технічних умов, граничне допустимий вміст у продукції шкідливих речовин; кількість продукції, яку контрактант приймає безпосередньо у виробника; ціна за одиницю, загальна сума договору, порядок і умови доставки, строки здавання-приймання продукції; обов'язки

Національний університет
водного господарства
та природокористування
контрактанта щодо подання допомоги в організації виробництва сільськогосподарської продукції та її транспортування на приймальні пункти і підприємства; взаємна майнова відповідальність сторін у разі невиконання ними умов договору; інші умови, передбачені Типовим договором контрактації сільськогосподарської продукції, затвердженим у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.
Поняття договору енергопостачання. Предмет договору енергопостачання. Кількість і якість енергії. Строки, ціни та порядок розрахунків за договором енергопостачання
Торговельно-біржова діяльність, як різновид господарсько торговельної діяльності. Поняття, види та юридичні ознаки біржі. Функції, права та обов'язки біржі. Види біржових угод в залежності від різних критеріїв: угода із заставою на купівлю та угода із заставою на продаж; ф'ючерсна, форвардна угода та опціон. Правила біржової торгівлі.
Поняття договору оренди. Об'єкт договору оренди. Істотні умови індексації); строк, на який укладається договір оренди; орендна плата з урахуванням її індексації; порядок використання амортизаційних відрахувань; відновлення орендованого майна та умови його повернення або викупу. Припинення договору оренди. Відмінність договору оренди від договору лізингу. Поняття договору лізингу. Види лізингу.
Поняття договору міни. Істотні умови договору міни.

Практичні завдання :
Завдання 1
Студент-сирота В. у вільний від навчання час здійснює поїздки до Туречини та скуповує товари народного споживання. Придбані товари направляються в Україну вантажним контейнером з подальшим продажем їх В. на ринку Барабашова.
1. На скільки правомірна діяльність В.?
2. До якого виду торгівлі відноситься діяльність В.?
3. Які особливості здійснення торгівлі на ринках ?

Список рекомендованих джерел [1;2;3;4; 22;23;24;25;26;27 допоміжна 6;7;8; 18]

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Завдання 2

Колективне сільськогосподарське підприємство “Урожай” з метою залучення коштів для весінньо польових робіт прийняло рішення про розпродаж великих запасів пшениці та цукру.

При цьому прийняло рішення: цукор продати у Російську Федерацію, а, враховуючи заборону облдержадміністрації на вивіз зерна за межі області, пшеницю продати на території області.

З використанням якої форми організації ринку Колективне сільськогосподарське підприємство “Урожай” може реалізувати пшеницю?

Які особливості ринку зерна в Україні ?

Які особливості ринку цукру в Україні та порядку його імпорту та експорту?

Які особливості ціноутворення названих видів торгівлі?

Чи правомірні дії облдержадміністрації?

національний університет
водного господарства
та природокористування

Завдання 3

2 вересня 2012 року працівники відділу по боротьбі з економічною злочинністю здійснили перевірку складу-магазину будівельних матеріалів приватного підприємця М. В обґрунтування своїх дій працівники міліції послалися на Закон України “Про міліцію”, скаргу споживача та пред’явили посвідчення особи.

У ході перевірки працівники міліції перевірили:

Свідоцтво про реєстрацію с.п.д.;

Свідоцтво про реєстрацію платника податків;

Провели інвентаризацію каси;

Провели інвентаризацію товарних залишків;

Перевірили наявність сертифікатів відповідності на цементи, розфасовані в мішках марки М-300, М-400, М-500.

Перевіркою встановлено, що на місці торгівлі відсутні копії сертифікатів на цементи марки М-400. На мішках з цементами марки М-500 відсутня інструкція по їх застосуванню. На мішках з цементами М-300 відсутня вказівка на строк виготовлення та строк придатності.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

По результатам перевірки, працівниками міліції складений протокол перевірки та протокол вилучення :
копій сертифікатів;
по одному екземпляру мішків в яких були упаковані вказані товари.
Матеріали перевірки (протоколи, упаковка) направлені в Н-е обласного управління у справах захисту прав споживачів та районну податкову інспекцію.
12 вересня працівниками Н-е обласного управління у справах захисту прав споживачів проведена перевірка діяльності приватного підприємця М.
2 жовтня 2012 року Начальником Н-е обласного управління у справах захисту прав споживачів винесена Постанова про накладення санкцій, передбачених статтею 23 Закону України "Про захист прав споживачів" від 2 жовтня 2001 року за №22-222 у виді штрафу в розмірі 4213 (чотири тисячі двісті тринадцять) гривень.
14 вересня 2012 року інспектором районної податкової інспекції проведена перевірка дотримання податкового законодавства приватним підприємцем М.
За результатами перевірки встановлено, що в торговому приміщенні відсутні на видному місці:
копія патенту;
книга скарг і пропозицій;
копія дозволу на відкриття об’єкту торгівлі.
За результатами перевірки складений Акт перевірки і переданий на підписання приватному підприємцю.
До якого виду торгівлі відноситься діяльність приватного підприємця М.?
Який порядок відкриття об’єктів торгівлі?
Які вимоги до торгівельного залу об’єкта торгівлі?
Які вимоги встановлені чинним законодавством для роздрібної торгівлі будівельними матеріалами і їх якості?
Назвіть обов’язки продавця?
Який порядок обліку торгівельних операцій?

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Назвіть державні органи, які мають право здійснювати перевірки суб'єктів торгівельної діяльності та проаналізуйте їх компетенцію?

Тема 14. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БІРЖОВОЇ ТОРГІВЛІ

1. Поняття та юридичні ознаки біржі
2. Функції, права та обов'язки біржі
3. Види біржових угод
4. Правила біржової торгівлі
5 Правовий статус фондової біржі

Самостійна робота (виконати письмово)
Складіть порівняльно-правову таблицю видів біржових угод

Складіть перелік акредитованих бірж України (адреса доступу до ресурсу: http://who-is-who.com.ua/bookmaket/kreditspilki2008/5/24/1.html)
Розкрийте особливості діяльності однієї з акредитованих бірж

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Методичні рекомендації:
Для кращого засвоєння теми необхідно звернути увагу на вивчення таких питань: поняття товарної біржі, фондова біржа, класифікація товарні біржі, основні функції товарної біржі, права товарної біржі, умови яким повинна відповідати біржова угода, види біржових угод залежно від часу виконання, ф'ючерсні угоди і в чому полягають їх особливості, основні питання діяльності товарних бірж регулюються, правила біржової торгівлі, загальні заборони, які діють на біржі, загальна характеристика процедури проведення торгів на товарній біржі, правовий статус фондової біржі.

Список рекомендованих джерел [1; 2;3;4; 7;10; 15; 22 допоміжна 2; 5;7;8; 14;15; 18]

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Рекомендована література
Основна

1. Конституція України. – К., Юрінком Інтер, 1996.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // Сторінка "Законодавство України" сайту Верховної Ради. Поточна редакція.
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. – К.: Юрінком Інтер, 2003.
4. Господарський процесуальний кодекс України
5. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р
6. Закон України "Про міжнародні договори України" від 29.06.04 р.
7. Закон України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" від 30.10.1996 р.
8. Закон України "Про Національний банк України" від 20.05.1999 р.
9. Закон України "Про Національну депозитарну систему та особливості, електронного обігу в Україні" від 10.12.1997 р.
10. Закон України "Про цінні папери і фондову біржу" від 18.06.1991 р.
11. Закон України "Про Антимонопольний комітет України" від 26.11.1993 р.
12. Закон України "Про захист від недобросовісної конкуренції" від 7.06.1996 р.
13. Закон України "Про захист економічної конкуренції" від 11.01.2001 р.
14. Закон України "Про приватизацію державного майна" від 4.03.1992 р.
15. Закон України "Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)" від 6.03.1992 р.
16. Закон України "Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності" від 3.03.1998р.
17. Закон України "Про закупівлю товарів, робіт та послуг за державні кошти" від 22.02.2000р.
18. Закон України "Про концесії" від 16.07.1999 р.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

19. Закон України "Про оренду землі" від 6.10.1998 р.
20. Закон України "Про поставки продукції для державних потреб" від 22.12.1995 р.
21. Закон України "Про фінансовий лізинг" від 11.12.2003 р.
22. Закон України "Про товарну біржу" від 10.12.1991 року
23. Закон України "Про захист прав споживачів" від 12.05.1991
24. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16.04.1991 р.
25. Закон України "Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні Інвестиційні фонди)" від 15.03.2001 р.
26. Закон України "Про споживчу кооперацію" від 10.04.1992 р.
27. Закон України "Про боротьбу з корупцією" від 10.12.1995 року
28. Закон України "Про господарські товариства" від 19.09.1991 р.
29. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника чи визнання його банкрутом» від 30.06.1999г

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Допоміжна

1. Акціонерне право: навч. посібник / за заг. ред. В.В. Луця, О.Д. Крупча-на. - К.: Ін Юре, 2004. - 256 с.

2. Альошин О. Розгляд справ з корпоративних спорів / О. Альошин, Т. Слі-пачук // Правовий тиждень. - 2008. - 4 березня.

3. Беляневич О.А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти) / О.А. Беляневич. - К.: Юрінком Інтер, 2006. - 592 с.

4. Бойко М.Д. Правове регулювання підприємництва в Україні / М.Д. Бойко. - К.: Атіка, 2007. - 712 с.

5. Буднік М.М. Фінансовий ринок: навч. посібник / М.М. Буднік, Л.С. Мар-тюшева, Н.В. Сабліна. - К.: Центр навчальної літератури, 2009. - 334 с.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

6. Ващенко Ю.В. Банківське право / Ю.В. Ващенко. - К., 2006. - 344 с.

7. Вінник О.М. Господарське право: курс лекцій / О.М. Вінник. - К.: Атіка, 2004. - 624 с.

8. Вінник О.М. Інвестиційне право: навч. посібник / О.М. Вінник. - К.: Юридична думка, 2005. - 568 с.

9. Вінник О.М. Акціонерне право: навч. посібник / О.М. Вінник, В.С. Щербина; за ред. проф. В.С. Щербини. - К.: Атіка, 2000. - 544 с.

10. Господарське право: Навчальний посібник - Вінник О.М., Щербина В.С. - . К. : Конкорд.- 2009. - 362с.

11. Господарське право України: навч. посібник / за ред. Н.О. Саніахмето-вої. - Х.: Одіссей, 2005.-608с.

12. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: навч. посібник / А.П. Дука. - Вид. 2-е. - К.: Каравела, 2008. - 432 с.

13. Завальна Ж.В. Валютне право України / Ж.В. Завальна, М.В. Старин-ський. - Суми: Університетська книга, 2005. - 304 с.

14. Корпоративне управління: підручник / Т.Л. Мостенська, В.О. Новак, М.Г. Луцький, Ю.Г. Симоненко. - К.: Каравела, 2008. - 384 с.

15. Кравчук В.М. Корпоративне право / В.М. Кравчук // Науково-практичний коментар законодавства та судової практики. - К.: Істина, 2005. - 720 с.

16. Кулаковська Л.П. Основи аудиту: навч. посібник / Л.П. Кулаковська. -К.: Каравела, 2008. - 312 с.

17. Лютий І.О. Іпотека: сучасні концепції, тенденції та суперечності розвитку: монографія / І.О. Лютий, В.І. Савич, О.М. Калівошко. - К.: Центр навчальної літератури, 2009. - 548 с.

18. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / кол. авт.: Г.Л. Знаменський, В.В. Хахулін, В.С. Щербина та ін.; за заг. ред. В.К. Маму-това. - К.: Юрінком Інтер, 2004. - 688 с.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

19. Поєдинок В.В. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності: навч. посібник / В.В. Поєдинок. - К .: Юрінком Інтер, 2006. - 288 с.

20. Раровська В.В. Біржова діяльність: навч. посібник / В.В. Раровська, Л.А. Останкова, С.Е. Акопов. - К.: Центр навчальної літератури, 2009. - 144 с.

21. Смолин Г.В. Господарське право України. Загальна частина – К. Норма. – 2008. – 417 с.

22. Щербина В.С. Господарське право України. Підручник.- К: Юринком Інтер, 2012. – 538с.

Національний університет
водного господарства
та природокористування